

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

2004

2009

Επιτροπή Πολιτισμού και Παιδείας

ΠΡΟΣΩΡΙΝΟ
2006/2040(INI)

7.6.2007

ΣΧΕΔΙΟ ΕΚΘΕΣΗΣ

σχετικά με «i2010: προς μια ευρωπαϊκή ψηφιακή βιβλιοθήκη»
(2006/2040(INI))

Επιτροπή Πολιτισμού και Παιδείας

Εισηγήτρια: Marie-Hélène Descamps

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίδα
ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ	3
ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ.....	8

ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με i2010 : Ψηφιακές βιβλιοθήκες (2006/2040(INI))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο "i2010: Ψηφιακές βιβλιοθήκες" (COM(2005)0465),
  - έχοντας υπόψη τη σύσταση αριθ. 2006/585/EK της Επιτροπής της 24ης Αυγούστου 2006 σχετικά με την ψηφιακοποίηση και την επιγραμμική προσβασιμότητα πολιτιστικού υλικού και για την ψηφιακή διαφύλαξη¹,
  - έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με ψηφιακοποίηση και την επιγραμμική προσβασιμότητα πολιτιστικού υλικού και για την ψηφιακή διαφύλαξη²,
  - έχοντας υπόψη την οδηγία αριθ. 2001/29/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Μαΐου 2001 σχετικά με την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας³,
  - έχοντας υπόψη την έκθεση της ομάδας των εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου σχετικά με τα δικαιώματα του δημιουργού, την ψηφιακή διαφύλαξη και τα έργα χωρίς δημιουργό καθώς και τα εξαντλημένα της 18 Απριλίου 2007,
  - έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «οι επιστημονικές πληροφορίες στην ψηφιακή εποχή: πρόσβαση, διάδοση και διαφύλαξη» (COM(2007)0056),
  - έχοντας υπόψη το άρθρο 45 του Κανονισμού του,
  - έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Πολιτισμού και Παιδείας (A6-0000/2007),
- A. εκτιμώντας ότι ο πολιτισμός αποτελεί παράγοντα συνοχής, ανταλλαγών και συμμετοχικότητας συμβάλλοντας στην προσέγγιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των πολιτών της καθώς και στην ανάδειξη μιας πραγματικής ευρωπαϊκής ταυτότητας,
- B. εκτιμώντας ότι είναι απαραίτητο να προωθηθεί και να διαδοθεί όσο τον δυνατόν περισσότερο ο πλούτος και η ποικιλομορφία της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς,
- Γ. εκτιμώντας ότι τα κράτη μέλη και οι πολιτιστικοί φορείς, και κυρίως οι βιβλιοθήκες, οφείλουν να παίξουν αποφασιστικό ρόλο τόσο σε περιφερειακό όσο και σε τοπικό επίπεδο,
- Δ. εκτιμώντας ότι καθίσταται απαραίτητο να ληφθούν υπόψη η ταχύτατη πρόοδος των νέων τεχνολογιών καθώς και η συνεπακόλουθη εξέλιξη των πολιτιστικών πρακτικών,

¹ EE L 236 της 31.8.2006, σελ. 28.

² EE C 297 της 7.12.2006, σελ. 1.

³ EE L 167 της 22.6.2001, σελ. 10.

- Ε. εκτιμώντας ότι το διαδίκτυο έχει πλέον γίνει για ένα μεγάλο αριθμό πολιτών, και ιδίως τη νεολαία, ένα από τα κύρια μέσα πρόσβασης στη γνώση,
- ΣΤ. εκτιμώντας ότι είναι σημαντικό, στο πλαίσιο αυτού του ψηφιακού περιβάλλοντος, να διασφαλιστεί η δυνατότητα πρόσβασης όλων στην ευρωπαϊκή πολιτιστική κληρονομιά καθώς και η διαφύλαξή της για τις επόμενες γενιές,
- Ζ. εκτιμώντας ότι η μεγάλης κλίμακας ψηφιοποίηση και η ηλεκτρονική προσβασιμότητα στην ευρωπαϊκή πολιτιστική κληρονομιά αποτελούν βασικά μέσα για την επίτευξή της,
- Η. εκτιμώντας ότι η δυνατότητα πολύγλωσσης πρόσβασης στην ευρωπαϊκή πολιτιστική κληρονομιά είναι επίσης ένας από τους κύριους στόχους,
- Θ. εκτιμώντας ότι καθίσταται απαραίτητη η εφαρμογή μιας συντονισμένης πολιτικής ως προς την ψηφιοποίηση και τη διαφύλαξη των ψηφιακών έργων προκειμένου να προληφθεί μια ενδεχόμενη ανεπανόρθωτη απώλεια του πολιτιστικού υλικού τους,
- Ι. εκτιμώντας ότι εκτός από τις υπόλοιπες βασικές πτυχές της, η ψηφιοποίηση της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς πρόκειται να ωφελήσει και άλλους τομείς όπως η παιδεία, ο τουρισμός και τα ΜΜΕ,
- Κ. εκτιμώντας ότι ο στόχος της μαζικής ψηφιοποίησης του πολιτιστικού υλικού δεν είναι να αντικαταστήσει ή να ανταγωνιστεί το παραδοσιακό πολιτιστικό υλικό αλλά να παραγάγει, παράλληλα με αυτό, αξιόπιστο ψηφιακό υλικό υψηλής ποιότητας,
- Λ. εκτιμώντας ότι η ψηφιακή τεχνολογία αποτελεί, εκτός των άλλων, και ένα χρησιμότερο εργαλείο στην υπηρεσία των ατόμων με ειδικές ανάγκες προσαρμόζοντας το υλικό στις ανάγκες τους,
- Μ. εκτιμώντας ότι παρ' όλα αυτά, μόνο ένα ελάχιστο μέρος της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς έχει ήδη ψηφιοποιηθεί και ότι τα κράτη μέλη προχωρούν με πολύ διαφορετικούς ρυθμούς,
- Ν. εκτιμώντας ότι τα κρατικά κονδύλια που έχουν διατεθεί για τη μαζική ψηφιοποίηση δεν επαρκούν για να καλύψουν ένα σχέδιο τέτοιας εμβέλειας,
- Ξ. εκτιμώντας ότι οι πρωτοβουλίες ψηφιοποίησης εξακολουθούν να είναι μεμονωμένες και ότι το μεγαλύτερο μέρος των εμπειριών που έχουν ήδη αποκτηθεί σε κοινοτικό επίπεδο δεν είναι ακόμα ιδιαίτερα γνωστό και δεν προσφέρει τη δυνατότητα εύκολης, άμεσης και πολύγλωσσης πρόσβασης στο σύνολο των έργων που συνθέτουν την ευρωπαϊκή πολιτιστική παρακαταθήκη,
- Ο. εκτιμώντας ότι είναι απαραίτητο να χρησιμοποιηθεί ένα εργαλείο «για όλο το κοινό» που θα διασφαλίζει την καθολική και άμεση πρόσβαση στην ευρωπαϊκή πολιτιστική κληρονομιά, χωρίς τον παραμικρό περιορισμό ως προς τις μετακινήσεις και το οποίο θα επιταχύνει τη διαδικασία ψηφιοποίησης,
- Π. εκτιμώντας ότι γι' αυτό το λόγο θα ήταν πρόσφορο να βασιστούμε σε ήδη υπάρχουσες ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες όπως η Ευρωπαϊκή Βιβλιοθήκη (TEL), η οποία προσφέρει ήδη

πρόσβαση στις συλλογές των εθνικών βιβλιοθηκών στην Ευρώπη,

Η ευρωπαϊκή ψηφιακή βιβλιοθήκη, ως εικόνα της ενωμένης Ευρώπης στην πολυμορφία της,

1. προτείνει τη σταδιακή εφαρμογή μιας ευρωπαϊκής ψηφιακής βιβλιοθήκης με τη μορφή ενός σημείου άμεσης και μοναδικής πρόσβασης στην ευρωπαϊκή πολιτιστική κληρονομιά·
2. υπογραμμίζει ότι, αν ο στόχος είναι να επιτευχθεί τελικά η χρήση ενός μέσου που θα καλύπτει όλες τις κατηγορίες του πολιτιστικού υλικού, όπως το οπτικοακουστικό, η ευρωπαϊκή ψηφιακή βιβλιοθήκη θα πρέπει να εστιάσει αρχικά στις δυνατότητες που προσφέρει το κειμενικό υλικό που δεν δεσμεύεται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας·
3. καλεί γι' αυτό το λόγο όλες τις ευρωπαϊκές βιβλιοθήκες να θέσουν στη διάθεση της ευρωπαϊκής ψηφιακής βιβλιοθήκης όλα τα ψηφιακά έργα που έχουν ήδη στην κατοχή τους·
4. καλεί και τα άλλα ευρωπαϊκά πολιτιστικά ιδρύματα, συμπεριλαμβανομένων των τοπικών και περιφερειακών, να συμμετάσχουν στο εν λόγω σχέδιο προκειμένου αυτό να καταστεί αντιπροσωπευτικό του πλούτου και της πολυμορφίας του ευρωπαϊκού πολιτισμού·
5. υπογραμμίζει επίσης ότι ο στόχος της ευρωπαϊκής ψηφιακής βιβλιοθήκης δεν είναι η αποκλειστικότητα στη διάδοση του υλικού αλλά ο συντονισμός της δυνατότητας πρόσβασης στα ψηφιοποιημένα έργα·
6. ενθαρρύνει την επιλογή και χρήση κοινών κανόνων, βάσει των ήδη υπάρχοντων και ειδικά προσαρμοσμένων προτύπων, με σκοπό τη διασφάλιση της απαραίτητης διαλειτουργικότητας του υλικού για την ομαλή λειτουργία της ευρωπαϊκής ψηφιακής βιβλιοθήκης·
7. ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να συνεχίσουν τις προσπάθειές τους και να επιταχύνουν το ρυθμό ψηφιοποίησης του πολιτιστικού υλικού με σκοπό ένα ικανό όγκο υλικού·
8. ενθαρρύνει, γι' αυτό το λόγο, τα κράτη μέλη να εκπονήσουν από κοινού με τα πολιτιστικά ιδρύματα σχέδια ψηφιοποίησης σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο έτσι ώστε να καταγραφούν όλες οι ευρωπαϊκές δράσεις ψηφιοποίησης και να καταστεί έτσι δυνατή η συνεργασία·
9. ενθαρρύνει την στενή συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και των πολιτιστικών φορέων καθώς και την ανταλλαγή ορθών πρακτικών ψηφιοποίησης και πρόσβασης στα έργα, καθώς και πρακτικών ψηφιακής διαφύλαξης·
10. υπογραμμίζει, επίσης, ότι η ευρωπαϊκή ψηφιακή βιβλιοθήκη θα ενισχύσει την έρευνα στους τομείς της ψηφιοποίησης, της διαλειτουργικότητας και της ψηφιακής διαφύλαξης, ιδίως μέσω των κέντρων δεξιότητας που θα θέσει σε λειτουργία η Επιτροπή·
11. σημειώνει ότι τα κοινοτικά προγράμματα δεν επιτρέπουν την χρηματοδότηση αυτής καθεαυτής της ψηφιοποίησης και ότι είναι απαραίτητο να δημιουργηθούν νέες μορφές

χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένης της σύμπραξης με τον ιδιωτικό τομέα·

Δομή και υλικό της ευρωπαϊκής ψηφιακής βιβλιοθήκης – Ένα κοινό σημείο πολύγλωσσης πρόσβασης στην ευρωπαϊκή πολιτιστική κληρονομιά

12. ενθαρρύνει την εφαρμογή μιας κοινής διεπαφής που θα παρέχει πρόσβαση, μέσω μιας ενσωματωμένης μηχανής αναζήτησης, σε υλικό εγγυημένης ποιότητας και αξιοπιστίας·
13. υπογραμμίζει τη σημασία δημιουργίας μιας πολύγλωσσης διεπαφής που θα παρέχει άμεση πρόσβαση στο υλικό της αναζήτησης σε όλες τις γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης·
14. προτείνει την εφαρμογή καινοτόμων και σύγχρονων λειτουργικών δυνατοτήτων που θα είναι προσαρμοσμένες στις ανάγκες όλων των επισκεπτών·
15. διευκρινίζει ότι θα ήταν προτιμότερο να μην περιοριστεί η ευρωπαϊκή πολιτιστική κληρονομιά στα έργα που προέρχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά να συμπεριληφθούν και αυτά των άλλων ευρωπαϊκών χωρών·
16. διευκρινίζει επίσης ότι, ακόμα και αν η ευρωπαϊκή πολιτιστική κληρονομιά αποτελείται σε μεγάλο βαθμό από έργα σχετικά με το δημόσιο τομέα, αυτό δεν σημαίνει ότι περιορίζεται σε αυτή την κατηγορία·
17. σημειώνει δε, ως προς αυτό, ότι είναι καλύτερα να διαχωρίζονται τα έργα του δημόσιου τομέα και αυτά που προστατεύονται από πνευματικά δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων των «ορφανών» έργων και των εξαντλημένων, και να εφαρμόζονται διαφορετικά πρότυπα για το καθένα, τα οποία θα είναι προσαρμοσμένα σε κάθε τομέα δραστηριότητας·
18. εγκρίνει τη σύσταση της προαναφερθείσας ομάδας εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου και στηρίζει τις προτάσεις της με σκοπό την καταλογογράφηση των «ορφανών» έργων και των εξαντλημένων καθώς και τη δημιουργία μηχανισμών για την αναζήτηση όσων προστατεύονται από πνευματικά δικαιώματα·
19. τονίζει ότι, δευτερευόντως, θα ήταν προτιμότερο η ευρωπαϊκή ψηφιακή βιβλιοθήκη να μπορεί να προτείνει, πέρα από τα έγγραφα που δεν δεσμεύονται από πνευματικά δικαιώματα, και έγγραφα που προστατεύονται από αυτά τα δικαιώματα σε απόλυτη συμμόρφωση με την εθνική, κοινοτική και διεθνή νομοθεσία σχετικά με την διανοητική ιδιοκτησία·
20. υπογραμμίζει ότι κάθε απόφαση προς αυτή την κατεύθυνση θα πρέπει να λαμβάνεται κατόπιν συνεννόησης με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και ιδίως τους εκδότες και τους βιβλιοπώλες·
21. προτείνει μέσω της ευρωπαϊκής ψηφιακής βιβλιοθήκης να παρέχεται η δυνατότητα στο χρήστη να εντοπίζει όλα τα ψηφιοποιημένα έγγραφα σε μορφή ήχου και κειμένου και να τα συμβουλευτεί ελεύθερα, είτε εξ ολοκλήρου – στην περίπτωση των έργων που δεν δεσμεύονται από πνευματικά δικαιώματα – είτε αποσπασματικά – για τα προστατευμένα έργα με τη σύμφωνη γνώμη του εκάστοτε πνευματικού δικαιούχου·

22. προτείνει, σε αυτή την περίπτωση, η ευρωπαϊκή ψηφιακή βιβλιοθήκη να λειτουργεί ως απλός φορέας της πληροφορίας·
23. τονίζει, εν προκειμένω, ότι η πρόσβαση στο πλήρες προστατευμένο έγγραφο θα μπορούσε να γίνεται μέσω ειδικών ιστοσελίδων με τη σύμφωνη γνώμη του πνευματικού δικαιούχου και έναντι ενός εύλογου αντιτίμου·

Διαχείριση και παρακολούθηση

24. προτείνει τη σύσταση μιας διοικούσας επιτροπής, σε συνεργασία κυρίως με την ομάδα ειδικών σε θέματα ψηφιοποίησης και ψηφιακής διαφύλαξης από τα κράτη μέλη καθώς και την προαναφερθείσα ομάδα εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου· η εν λόγω διοικούσα επιτροπή θα προσδιορίσει τις προτεραιότητες και την πολιτική που θα ακολουθεί η ευρωπαϊκή ψηφιακή βιβλιοθήκη και παράλληλα θα διασφαλίζει το συντονισμό, την παρακολούθηση και τη διαχείριση των δραστηριοτήτων της·
25. υπογραμμίζει δε ότι, ως οργανικά ενσωματωμένο τμήμα του εκπαιδευτικού συστήματος, η ευρωπαϊκή ψηφιακή βιβλιοθήκη θα μπορεί να απευθύνεται πιο εύκολα στους νέους Ευρωπαίους, θα τους φέρνει πιο κοντά στην πολιτιστική και λογοτεχνική κληρονομιά τους, διαμορφώνοντας παράλληλα νέες τεχνολογίες και περιορίζοντας το ψηφιακό χάσμα·
26. Ενθαρρύνει την προώθηση, την προβολή και την πρόσβαση στην ευρωπαϊκή ψηφιακή βιβλιοθήκη μέσω της επικοινωνίας σε όλα τα επίπεδα καθώς και μέσω της δημιουργίας ενός χαρακτηριστικού λογοτύπου·

ο

ο ο

27. αναθέτει στον Πρόεδρό της να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο, την Επιτροπή, τις κυβερνήσεις και τα κοινοβούλια των κρατών μελών.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Η ιδέα της ευρωπαϊκής ψηφιακής βιβλιοθήκης προέκυψε από την επιθυμία έξι επικεφαλής κρατών και κυβερνήσεων της Ένωσης να καταστήσουν δυνατή για όλους την πρόσβαση στην ευρωπαϊκή πολιτιστική κληρονομιά καθώς και τη διαφύλαξή της.

Την ιδέα αυτή έκανε δεκτή η Επιτροπή χρηματοδοτώντας τη μέσω της πρωτοβουλίας phare «i2010 ψηφιακές βιβλιοθήκες». Το πρώτο μέρος αυτής της πρωτοβουλίας ήταν η ανακοίνωση της 30ής Σεπτεμβρίου 2005 όπου αναλύονται οι βασικές τεχνικές, νομικές, οργανωτικές και χρηματοοικονομικές παράμετροι του εν λόγω σχεδίου.

Επιπλέον, πραγματοποιήθηκε μια ηλεκτρονική δημόσια διαβούλευση με θέμα την ψηφιακή πρόσβαση και διαφύλαξη και συστάθηκε μια ομάδα εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου με σκοπό την επίλυση ορισμένων προβλημάτων που είχαν ανακύψει.

Στη σύσταση της 24ης Αυγούστου 2006, η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη να συντονίσουν τις προσπάθειές τους για την επίτευξη μιας συνέργειας ευρωπαϊκού επιπέδου. Προτείνει επίσης τη σταδιακή εφαρμογή μιας ευρωπαϊκής ψηφιακής βιβλιοθήκης με τη μορφή ενός κοινού σημείου πολύγλωσσης πρόσβασης στην ευρωπαϊκή πολιτιστική κληρονομιά.

Στις 13 Νοεμβρίου 2006, το Συμβούλιο τάχθηκε ομόφωνα υπέρ των εν λόγω συστάσεων.

Πλέον εναπόκειται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να στείλει το δικό του ηχηρό μήνυμα για την πραγματοποίηση αυτού του σχεδίου.

Έτσι, παράλληλα με τις οργανωτικές προσπάθειες που καταβάλλονται σε επίπεδο σύλληψης και τεχνικής εφαρμογής για όλες τις κατηγορίες πολιτιστικού υλικού, είναι απαραίτητο να προχωρήσουμε βήμα-βήμα και να εστιάσουμε σε πρώτη φάση στις δυνατότητες που προσφέρει το κειμενικό υλικό που δεν δεσμεύεται από πνευματικά δικαιώματα.